

Ontwerpbesluit wijziging Verleende ontheffing

Gemeente Apeldoorn
T.a.v. de heer T. Sturkenboom
Postbus 9033
7300 ES APELDOORN

Datum
2 maart 2022

Zaaknummer
2021-003913

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 20

Datum verleende ontheffing
9 juli 2019

Zaaknummer verleende ontheffing
2019-005024

Locatie
Bebouwde kom Apeldoorn en Ugchelen

Gemeente
Gemeente Apeldoorn

Activiteit
Renovatie, sloop en nieuwbouw.

Beste meneer Sturkenboom,

Op 22 maart 2021 hebben wij uw aanvraag om bovenstaande ontheffing te wijzigen ontvangen. Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag. Wij gaan akkoord met een wijziging van deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de (aangepaste) voorschriften van de ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is het wijzigingsverzoek voor het "Soortmanagementplan gebouwbewonende soorten Apeldoorn" opgenomen. Neem alle bijlagen goed door.

Ontwerpbesluit

U ontvangt nu het ontwerpbesluit. De wijzigingen zijn pas van kracht als u het definitieve besluit heeft ontvangen.

Wij publiceren dit ontwerpbesluit op www.overheid.nl. Belanghebbenden kunnen op dit besluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze. Als wij reacties ontvangen, krijgt u hierover bericht.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

≡ provincie
Gelderland

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

2 van 20

Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan mondeling door contact op te nemen met het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99, schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op gelderland.nl. U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03037599, 03037598, 03037597, 03037595, 03037594, 03037593, 03037590, 03090047,
03434227, 03616836.

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Wijzigingsverzoek SMP Apeldoorn

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

3 van 20

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het wijzigingsverzoek van de gemeente Apeldoorn, Postbus 9033, 7300 ES te Apeldoorn, hierna te noemen de aanvrager, van 22 maart 2021 op de verleende ontheffing met zaaknummer 2019-005024 op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de (aangepaste) voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 9 juli 2019 hebben wij aan de gemeente Apeldoorn een generieke ontheffing met zaaknummer 2019-005024 verleend op basis van een Soortmanagementplan (hierna SMP) voor de verboden in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de huismus en de gierzwaluw en op grond van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

Op grond van deze ontheffing hebben sinds mei 2019 diverse werkzaamheden plaatsgevonden en zijn door de gemeente Apeldoorn machtigingen verstrekt aan woningbouwverenigingen en particuliere initiatiefnemers.

Op 22 maart 2021 is verzocht deze ontheffing uit te breiden met een ontheffing voor een verbod op grond van artikel 3.10 lid 1b voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter.

Daarnaast zijn een aantal verbetervoorstellen gedaan voor de werkwijze en mitigatietaakstelling zoals die zijn opgenomen in het "Soortmanagementplan gebouwbewonende soorten Apeldoorn" (Arcadis & Regelink 2019).

Op 5 oktober en 25 november 2021 hebben wij overleg gehad met de aanvrager over de voorgestelde wijzigingen. De wijzigingen waar overeenstemming over is bereikt zijn opgenomen in een definitief wijzigingsverzoek. Op 24 januari 2022 hebben wij per email een definitief wijzigingsverzoek ontvangen. Dit wijzigingsverzoek is opgenomen in bijlage 2.

WIJZIGINGSVERZOEK

Wij hebben uw aanvraag beoordeeld op basis van de aangeleverde informatie zoals opgenomen in bijlage 2. U vraagt om het volgende te wijzigen:

1. Opnemen van de steenmarter in het SMP Apeldoorn en de ontheffing.
2. Aanpassing natuurkalenders SMP.
3. Aanpassing mitigatieopgaven in het kader van de SMP (tabel).
4. Aanpassing handelwijze voor particulieren binnen SMP

De uitbreiding van de ontheffing voor de steenmarter is aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen van:

- de volksgezondheid, de openbare veiligheid of van andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Datum
2 maart 2022

Zaaknummer
2021-003913

Blad
4 van 20

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

De aanvraag voor het SMP gebouwbezonende soorten Apeldoorn, de oorspronkelijke ontheffing met zaaknummer 2019-005024 en het verzoek om wijziging, maken deel uit van deze ontheffing.

Er worden voorschriften aan de ontheffing toegevoegd, enkele voorschriften uit de oorspronkelijke ontheffing worden gewijzigd.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.8 lid 1 en lid 5 en artikel 3.10 lid 2 van de Wet natuurbescherming.

Naast de ontheffing voor de soorten en verboden en het plangebied zoals opgenomen in het besluit ontheffing Wet natuurbescherming van 9 juli 2019 met zaaknummer 2019-005024, ook

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan gemeente Apeldoorn, Postbus 9033, 7300 ES te Apeldoorn,

voor de soort, verbodsbepaling en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soort, verbod en belangen

Soort	Verbod		Belang
Steenmarter (<i>Martes foina</i>)	Artikel 3.10 lid 1b	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A

Belang:

- Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en Artikel 3.10 lid 2: in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

5 van 20

BEOORDELING

Het soortmanagementplan van de gemeente Apeldoorn is opgesteld door Arcadis in opdracht van de Gemeente Apeldoorn en in samenwerking met de provincie Gelderland en woningcorporaties Ons Huis, De Goede Woning en Woonmensen. Het project is in eerste instantie opgestart in een pilot. Op 9 juli 2019 is een generieke ontheffing afgegeven voor het SMP voor een periode van 10 jaar. Door ervaringen met de uitvoering van het SMP en voortschrijdende inzicht is de gemeente Apeldoorn gekomen tot enkele verbetervoorstellen. De voorgestelde verbeteringen hebben na overleg met de provincie geleid tot een wijzigingsverzoek zoals dit is opgenomen in bijlage 2. Hieronder worden deze wijzigingen samengevat en beoordeeld.

1. Opnemen van de steenmarter in het SMP Apeldoorn en de ontheffing.

De steenmarter is beschermd vanuit de Wet natuurbescherming onder de categorie 'overige soorten' zoals genoemd in bijlage A van de Wet, die vallen onder artikel 3.10 lid 1. In de praktijk zijn steenmarters moeilijk uit te sluiten. Een kleine opening in de spouw of een losse dakpan geeft een steenmarter al snel toegang tot een gebouw. Door deze soort niet mee te nemen in de ontheffing dient een initiatiefnemer per project uitsluitend onderzoek naar de steenmarter uit te voeren en zal indien nodig een aparte ontheffing aangevraagd moeten worden. Een renovatieproject kan daardoor worden vertraagd en is moeilijk te plannen. Hiermee zou een belangrijk voordeel van het SMP verloren gaan.

Om deze reden is besloten de steenmarter op te nemen in het soortmanagementplan van Apeldoorn. De gemeente heeft een overzicht van klachtenmeldingen die kunnen wijzen op aanwezigheid van steenmarter. Dit kan desgewenst met een GIS-bestand aan het SMP worden gekoppeld. Op die locaties waar op basis van gebouw- en omgevingskenmerken, een kraamverblijf steenmarter verwacht kan worden, zullen visuele inspecties op sporen worden uitgevoerd. Indien de aanwezigheid is vastgesteld of de locaties niet geheel zijn te overzien, wordt buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de steenmarter ongeschikt gemaakt. Voor de generieke mitigatie van de steenmarter en bij vastgestelde aanwezigheid (maatwerk) worden marterkasten aangebracht op gebouwen waar geen overlast valt te verwachten en anders in (beschutte) groenstructuren in de omgeving.

Van bijna geen waarneming in 2006 is er in het NDDFF een sterke toename van het aantal waarnemingen in de stad Apeldoorn te zien, tot bijna 60 waarnemingen in 2020. De lokale staat van instandhouding is daarmee gunstig te noemen. De steenmarter is daarbij wel een soort die snel voor overlast kan zorgen in woonhuizen. Om die reden is sturing op locaties waar alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd, wenselijk.

Binnen de bebouwde kom van Apeldoorn wordt ervan uitgegaan dat voor de totale generieke opgave de plaatsing van ongeveer 25 marterkasten voldoende zal zijn, dit komt bovenop de compensatie voor een vastgestelde verblijfplaats.

2. Aanpassing natuurkalenders SMP.

De oorspronkelijke natuurkalenders uit het SMP zorgen voor onduidelijkheid over de perioden waarin gewerkt en/of ongeschikt gemaakt mag worden. De groene perioden in een natuurkalender kunnen de indruk geven dat er geen maatregelen hoeven te worden getroffen. Bij potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn er in feite geen perioden waarin men geen maatregelen hoeft te treffen. Vleermuizen kunnen jaarrond in hun verblijfplaatsen zitten en daarbij ook regelmatig wisselen tussen de verblijfplaatsen. Zij vormen daardoor een kwetsbare en onzichtbare soortgroep. Het bij renovatie of sloop standaard ongeschikt maken van potentieel geschikte gebouwen, voorkomt doden en verwonden van vleermuizen. De verschillende natuurkalenders zijn daarom samengebracht in een overzicht, met een extra controle op kraamactiviteit van de laatvlieger, kan hiermee in een ruimere periode ongeschikt worden gemaakt.

Gewone grootoorvleermuizen verblijven in gebouwen met specifieke kenmerken zoals open zolders en kapconstructies, hierop kan gerichte mitigatie worden toegepast wanneer dit aan de orde is. De natuurkalender voor de gewone grootoorvleermuis is daarom nog wel apart vermeld, maar de groene perioden zijn eruit gehaald om dezelfde reden als hiervoor genoemd.

3. Aanpassing mitigatieopgaven in het kader van de SMP (tabellen).

De mitigatietaakstelling zoals genoemd in het SMP bestaat uit een generieke opgave (tabel 19) en maatwerk (tabel 20). Deze taakstellingen dienen in voorkomende gevallen beide te worden toegepast en sluiten elkaar daarbij niet uit. Om onduidelijkheid hierover en enkele andere begrippen weg te nemen, zijn twee nieuwe tabellen opgesteld. Dit geeft minder aanleiding tot misinterpretaties.

De generieke mitigatietaakstelling houdt geen rekening met de daadwerkelijk aanwezige verblijfsmogelijkheden of omgevingsfactoren. Hierdoor kan plaatselijk ineffektieve of overbodige mitigatie ontstaan. Voorgesteld is om indien in de uitgangssituatie voorzieningen niet aanwezig waren en in de nieuwe situatie, inpassing niet kansrijk of onmogelijk is, de taakstelling kan worden aangepast. Dit geldt ook als een de taakstelling zou leiden tot een onredelijke concentratie van voorzieningen op een locatie. In deze gevallen is maatwerk mogelijk (uitwijken of aanpassing taakstelling). Aanpassingen worden bijgehouden in de salderingsboekhouding. Indien het maatwerk zoals genoemd onder 3 van het wijzigingsverzoek in bijlage 2 niet tot het gewenste saldo of uitvoering leidt, vindt overleg met bevoegd gezag plaats over alternatieven voor de mitigatie.

4. Aanpassing handelwijze voor particulieren binnen SMP

Voor particulieren kan door de gemeente een machtiging van de ontheffing voor het SMP worden afgegeven. De wabo-ambtenaar in samenspraak met de ecooloog van de gemeente, bepalen welke effecten voor beschermde soorten door een activiteit op kunnen treden, en of dit onder het SMP kan vallen. Er zal een ecologisch werkprotocol worden opgesteld waar de initiatiefnemer zich aan kan confirmeren. Het werken volgens dit protocol geeft recht op een machtiging die wordt gekoppeld aan de omgevingsvergunning. Het op de juiste manier opvolgen van dit protocol wordt steekproefsgewijs gecontroleerd. De aangepaste natuurkalenders zijn daarbij ook van toepassing voor particulieren.

VOORSCHRIFTEN

Bovenstaande wijzigingsvoorstellen betekenen dat de ontheffing met zaaknummer 2019-005024 wijzigt.

De bestaande voorschriften van de ontheffing worden als volgt gewijzigd:

Voorschrift 6:

De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten worden uitgevoerd waarvoor aanspraak op de ontheffing wordt gemaakt, over een (digitale) kopie van de ontheffing met zaaknummer 2019-005024 met daaraan gehecht een (digitale) kopie van deze ontheffing met zaaknummer 2021-003913. Beide ontheffingen worden op verzoek van daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren getoond.

Voorschrift 10:

Bij de gebouwen die potentieel geschikt zijn voor vleermuizen, mogen de sloop- of renovatiewerkzaamheden slechts uitgevoerd worden nadat de gebouwen eerst ongeschikt gemaakt zijn voor vleermuizen. De natuurkalender uit tabel 18 van het SMP komt te vervallen en wordt vervangen door de natuurkalender genoemd onder 2 van het wijzigingsvoorstel in bijlage 2 van deze ontheffing.

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

7 van 20

Voorschrift 11:

Er mag voor vleermuizen alleen ongeschikt gemaakt worden in het actieve seizoen van vleermuizen, lopend van 1 april tot 15 oktober en niet in de kwetsbare kraamperiode (niet tussen 1 mei en 1 aug.). In de maand augustus mag ongeschikt gemaakt worden mits in de week voorafgaand met een avondcontrole is vastgesteld dat er geen kraamactiviteit van laatvliegers aanwezig is. Tussen het ongeschikt maken en de start van de bouwwerkzaamheden moeten minimaal 3 dagen hebben gezeten waarop het weer na zonsondergang voldoende geschikt is geweest voor vleermuizen om uit te vliegen. Dat houdt in minimaal 10 graden Celsius, weinig wind (< 5 Bft) en overwegend droog. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient de geschikte methode en het geschikte moment van ongeschikt maken, te bepalen.

Voorschrift 16:

Als bijlage bij het SMP is een mitigatiecatalogus toegevoegd. Deze omvat bewezen, maar ook meer experimentele mitigerende maatregelen. Mitigerende maatregelen waarvan de functionaliteit nog niet is bewezen mogen maximaal 25 % van de generieke mitigatie uitmaken die per salderingsgebied en per soortgroep wordt ingezet. Minimaal 50% van de mitigatievoorzieningen die worden aangebracht voor vleermuizen, moeten zodanig geïsoleerd zijn of ingebouwd, dat ze ook als winterverblijf kunnen functioneren. Als uit monitoring blijkt dat bepaalde type voorzieningen of maatregelen niet goed functioneren worden ze uit de mitigatiecatalogus gehaald of in ieder geval niet meer ingezet binnen het project.

Voor de steenmarter worden de volgende voorschriften aan de ontheffing toegevoegd:

35:

Indien voor een gebouw klachten bekend zijn van overlast, die mogelijk wijzen op de aanwezigheid van steenmarters of indien aanwezigheid van steenmarters op basis van gebouwenkenmerken en omgeving te verwachten zijn, dient door een visuele inspectie met sporenonderzoek de aanwezigheid van een vaste (kraam)verblijfplaats van steenmarter te worden vastgesteld, dan wel uitgesloten.

36:

Vastgestelde kraamverblijfplaatsen of mogelijke verblijfplaatsen die niet geheel zijn te overzien mogen niet ongeschikt gemaakt worden in de kwetsbare kraamperiode van februari t/m augustus. En niet bij aanhoudend slecht weer of vorst. Bij het ongeschikt maken dient rekening gehouden te worden met mogelijk (overwinterende) vleermuizen.

37:

Per vastgestelde verblijfplaats wordt een geschikte alternatieve locatie gezocht voor het plaatsen van een marterkast zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke, bij voorkeur in of aan een gebouw, of bij te verwachten overlast, in groenstroken met voldoende beschutting. Daarnaast wordt voor de generieke mitigatie per 100 te renoveren of te slopen woningen/ gebouwen gezocht naar een geschikte locatie voor één marterkast. Voor de generieke opgave binnen Apeldoorn is een totaal van 25 steenmarterkasten toereikend. De geplaatste kasten worden op basis van steekproef meegenomen in het monitoringsplan.

Tot slot worden de volgende voorschriften aan de ontheffing toegevoegd op basis van onze huidige standaard van voorschriften die worden gesteld bij een ontheffing Wnb soortbescherming dit in relatie tot voorschrift 14 van de ontheffing voor het SMP.

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

8 van 20

38:

Voor het ongeschikt maken voor vogels, vleermuizen of steenmarter mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen (zoals purschuim) gebruikt worden om gaten dicht te zetten en geen netten of materialen gebruikt worden waarin ze verstrikt kunnen raken.

39:

Het ongeschikt maken voor vleermuizen gebeurt door het afsluiten van potentiële in-/uitvliegopeningen met exclusion-flaps. Vanuit elke mogelijke verblijfplaats moet een vleermuis binnen 2 meter een geschikte uitvliegopening met exclusion-flap kunnen bereiken. Alleen locaties die van buitenaf volledig zijn te overzien en waar op dat moment geen vleermuizen aanwezig zijn, mogen ook zonder een exclusion-flap worden afgesloten. Bij sloop wordt een gebouw bij voorkeur geleidelijk ontmanteld zodat potentiële verblijfplaatsen (aan de bovenkant) open komen te liggen en de dieren zelfstandig het gebouw kunnen verlaten.

De overige voorschriften van de ontheffing met zaaknummer 2019-005024 blijven ook gelden.

De mitigatietaakstellingen zoals die zijn geformuleerd in tabel 19 en 20 uit het SMP van Apeldoorn, worden vervangen conform het gestelde onder 3 van het wijzigingsvoorstel in bijlage 2 van deze ontheffing.

CONCLUSIE

Met in achtneming van het bovenstaande zijn wij akkoord met de voorgestelde wijziging en is de ontheffing hiermee aangepast.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

9 van 20

Bijlage 2 Wijzigingsverzoek SMP Apeldoorn**AANVRAAG WIJZIGINGEN ONTHEFFING**

**Aanvraag wijziging van (onderdelen van) de ontheffing cf Besluit Wet natuurbescherming
(zaak 2019-005024 d.d. 9 juli 2019)**

1. **Wijzigingsaanvraag opname steenmarter**
2. **Wijzigingsaanvraag aanpassing natuurkalenders**
3. **Wijzigingsaanvraag mitigatieopgaven (gewijzigde tabel)**
4. **Wijzigingsaanvraag verbijzondering handelwijze particulieren**

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

10 van 20

1. WIJZIGINGSVOORSTEL OPNAME STEENMARTER

Het voorstel is om de steenmarter via een annex aan het SMP te koppelen.

Annex Steenmarter

Omschrijving SMP Steenmarter

Kenmerken en gedrag

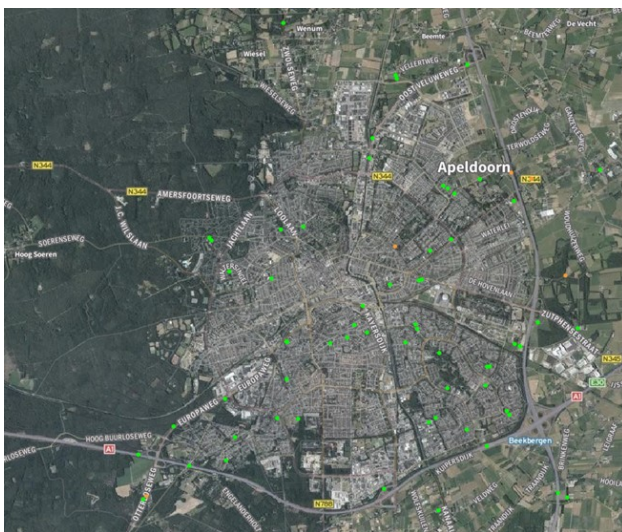
De steenmarter is een nachtdier, ter grootte van een kleine slanke kat, dat van zonsopgang tot zonsopgang actief is. In de zomermaanden is hij soms ook 's ochtends vroeg op pad.

Beschermingsstatus

De steenmarter geniet landelijke bescherming vanuit de Wet natuurbescherming en valt onder de categorie overige soorten; zoals genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming Onderdeel A (behorende bij artikel 3.10, eerste lid), d.w.z. niet beschermd vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Bernconventie e.d.

Kwetsbare periode

De tijd waarin de jongen gezoogd worden is de kwetsbare periode. Dit loopt ruwweg van begin maart tot eind juni. De jongen worden gemiddeld pas zelfstandig na 3 maanden, uitgaande van geboorten tussen begin maart en eind april, kan de moeder in juli ook nog het nest verlaten zonder de jongen, dat maakt juli ook nog een kwetsbare maand voor verstoring of ongeschikt maken.

Verspreidingsgebied

In 2007 verschijnt de eerste melding voor het gebied in de NDFF. Eind 2020 gaat het om 58 meldingen. De meldingen bekend bij wildbeheer (o.a. via klantcontactcentrum Apeldoorn) zijn hierbij niet inbegrepen en komen van over de gehele stad.

Gegevens uit Nationale Databank Flora en Fauna.

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

11 van 20

Omvang en trend populatie

Lang zijn marterachtigen door de mens vervolgd vanwege zgn. schadelijkheid. De steenmarter was lang afwezig in de Apeldoornse contreien. Sinds enkele decennia heeft de soort zich vanuit het oosten uitgebreid. Na het slechten van de IJssel als barrière werd een snelle uitbreiding tot aan het Veluwemassief geconstateerd. Intussen is de soort algemeen in grote delen van het land en wordt in de gehele bebouwde kom Apeldoorn gemeld.

Zowel het mannetje als het vrouwtje van de steenmarter hebben een eigen territorium en leven solitair. De grootte hangt af van de kwaliteit van het gebied waar de marter leeft, in Nederland bedraagt de grootte 80-700 hectare. Steenmarters in de stad hebben doorgaans kleinere leefgebieden

vanwege een gunstigere voedselsituatie. In Apeldoorn leven naar schatting enkele tientallen steenmarters. Waarschijnlijk is de populatie al op zijn maximale grootte.

Gegevens uit Nationale Databank Flora en Fauna.

Belangrijke omgevingsfactoren

De dieren kiezen hun verblijf vaak uit in gebouwen: in schuren, op zolder, in spouwen, holle vloeren en kelders. Ook holle bomen, takkenbossen en konijnenholen worden gebruikt. De stedelijke omgeving lijkt daarmee zeer geschikt voor dit dier.

Belang van gebouwen

Als onderkomen benutten steenmarters vaak wisselend allerlei plekken. Over het algemeen zijn liggen deze beschut tegen weer en wind en zicht door mensen. Deze onderkomens variëren van holen en nesten van andere dieren, nestkasten en stapels takken, hout of ander materiaal tot schuren en woningen (kelder, zolder, spouw of holle vloeren). Gebouwen blijken vaak gebruikt te worden. Ingeval van voortplanting blijven de jongen vaak lang op dezelfde plek, al worden ze soms een voor een door de moeder verplaatst. Verblijven in gebouwen vormen een niet te onderschatten factor als kraamverblijf.

Bedreigingen en kansen ruimtelijke ingrepen

Steenmarters kunnen behoorlijke overlast veroorzaken. De overlast kan variëren van geluid en stank in huis of schuur tot opeten van kippen of doorbijten van kabels in auto's. In de zomermaanden zien we een piek in de overlast: eerst tijdens de paartijd (van juni tot augustus) wanneer de mannetjes dan onder luid gekrijs en geblaas gevechten leveren om vrouwtjes te veroveren. Aansluitend veroveren jonge dieren hun eigen territorium, wat ook met geschreeuw gepaard kan gaan en tot oktober kan duren. Dit alles kan extra

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

12 van 20

geluidsoverlast veroorzaken. In veel gevallen zal men de aanwezigheid van steenmarters in het pand ongewenst vinden.

Dat maakt ook dat er niet veel draagvlak is om de steenmarter te koesteren of zijn verblijfspot te waarborgen. Om de steenmarterpopulatie desondanks op peil te houden kiest Apeldoorn voor de volgende mitigerende maatregelen.

Beschermingsaanpak SMP Steenmarter

1. Bij vastgestelde aanwezigheid van de steenmarter geldt dat ingrepen die ten koste gaan van de verblijfspot niet zijn toegestaan in de periode februari t/m half augustus.
2. Indien er sprake is van een duidelijke geschiktheid voor steenmarterverblijven in combinatie met toegankelijke gaten zal via nadere inspectie duidelijk moeten worden dat een kraamverblijf niet aanwezig is. Als dat niet mogelijk is dan geldt dat natuurvrij maken moet plaatsvinden in de daarvoor geschikt periode
3. Verblijfspotten kunnen "natuurvrij" worden gemaakt in de periode september t/m januari, door dichtmaken of afdekken van toegangen naar de verblijfspot, waarbij de bepalingen van 3 en 4 van toepassing zijn. Aanvullend kan (tijdelijk) gebruik van ultrasoon geluid bij het natuurvrij maken toegepast worden. Bij het natuurvrij maken rekening houden met vleermuizen en voor steenmarter niet natuurvrij maken tijdens vorst of slecht weer, vanwege schuilhouden steenmarter, tenzij heel de mogelijke schuilspot is te overzien en aanwezigheid uitgesloten is.
4. Bij een ingreep waar een vastgestelde verblijfspot van de steenmarter verloren gaat dient een alternatieve verblijfspot aangeboden te worden. Dit geldt voor alle partijen (gemeentelijk vastgoed, projectontwikkelaars, woningcorporaties én particulieren).
5. Hiervoor geldt dat de kasten worden geplaatst op de volgende wijze:
  - In duurzame vorm (gedegen kast)
  - In de nabijheid van de plek van de bekende verblijfspot
  - Bij voorkeur in/op/nabij gebouw tenzij overlast is te voorzien dan wel op de grond en dan verscholen in groen of takkenrillen
  - Indien op een gevel dan bij voorkeur op min 2,5 m hoogte
  - Rekening houdend met factoren onrust en honden
6. In alle overige omstandigheden wordt de generieke opgave vertaald in:
  - Extra steenmarterkasten via
    - o 1 marterkast per 100 woningen op projectbasis (woningcorporaties) en/of
    - o steenmarterkasten binnen het openbaar groen binnen de gemeente.
  - In totaal wordt voorzien dat 25 steenmarterkasten toereikend zijn in het licht van verspreiding over Apeldoorn.

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

13 van 20

- De kasten via de generieke opgave zullen worden vastgelegd in het GIS-bestand en gerapporteerd worden in de jaarlijkse verslagen
7. De kasten zullen steekproefsgewijs in de zomerperiode worden geïnspecteerd op aanwezigheid van de steenmarter. Resultaten worden opgenomen in de vervolgmonitoring van het SMP.

2. WIJZIGINGSVOORSTEL AANPASSING NATUURKALENDERS

Het voorstel is om de in het SMP opgenomen natuurkalenders te herzien en te vereenvoudigen op basis van voortschrijdende inzichten. De gewijzigde natuurkalenders worden als addendum cq annex bij het SMP opgenomen.

Annex Natuurkalenders

Ter vervanging van de Natuurkalenders geldt de volgende samengestelde natuurkalender:

Natuurvrij maken kan in de groene en oranje perioden. In de rode perioden kunnen ingrepen alleen plaatsvinden als vooraf natuurvrij is gemaakt.

Natuurvrij maken dient zo kort mogelijk voor de ingreep plaats te vinden, maar met voldoende tijd tussen natuurvrij maken en ingreep om dieren de kans te geven de locatie te verlaten.

ST = steenmarter

HM = huismus

GZ = gierzwaluw

VL = vleermuissoorten

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
ST	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
HM	*	*	*	*	■	■	■	■	■	■	■	■
GZ	■	■	■	■	**	■	■	**	■	■	■	■
VL (1)	■	■	■	■	■	■	■	#	#	■	■	■

(1) Geldt voor alle vleermuissoorten met uitzondering van de grootoorvleermuis (zie hieronder)

(*) indien het niet vriest

(**) afhankelijk van specifiek ecologisch oordeel van het moment (trek- en weersinvloeden)

(#) mits avondcontrole voor uitsluiten kraamactiviteit (laatvliegers)

Datum
2 maart 2022

Zaaknummer
2021-003913

Blad
15 van 20

Toelichting

Steenmarter:

Natuurvrij maken kan in de periode september t/m januari, door dichtmaken of afdekken van toegangen naar de verblijfplaats. Aanvullend kan (tijdelijk) gebruik van ultrasoon geluid bij het natuurvrij maken toegepast worden. Bij het natuurvrij maken rekening houden met vleermuizen en voor steenmarter niet natuurvrij maken tijdens vorst of slecht weer, vanwege schuilhouden steenmarter, tenzij heel de mogelijke schuilplek is te overzien en aanwezigheid uitgesloten is.

Huismus:

Natuurvrij maken kan in de periode maart t/m augustus. Voor late broedsels tot in september kan eventueel een inspectie plaatsvinden. In de periode december t/m februari geldt dat niet natuurvrij gemaakt kan worden tijdens vorsperioden.

Gierzwaluw:

Natuurvrij maken kan in de periode half april t/m augustus. Indien ecologische beoordeling aangeeft dat (door trek- en weersinvloeden) in de perioden tweede helft april en/of tweede helft augustus gierzwaluwen nog of niet meer verwacht worden zijn ook deze perioden te benutten.

Vleermuizen (alle soorten muv grootoorvleermuis):

Natuurvrij maken kan in de maand april en in de periode augustus t/m half oktober. Natuurvrij maken in de maand augustus vergt een avondcontrole op uitvliegers van laatvliegers (bij geschikt weer).

Gewone grootoorvleermuis:

Voor de gewone grootoorvleermuis blijft de afzonderlijke natuurkalender van toepassing en wel als volgt:

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Kraam Verblijf	yellow	yellow	yellow	yellow	red	red	red	red	red	yellow	yellow	yellow
Winter Verblijf	red	red	red	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	red
Zomer verblijf	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Paar verblijf	red	red	red	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	red

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

16 van 20

Standaardwoningen worden niet geschikt geacht voor verblijfplekken van grootoorvleermuizen. Het gaat om specifieke gebouwen waar grootoorvleermuizen kunnen voorkomen als scholen, kerken, grotere panden met vrije ruimtes op zolderingen. In navolging van de eerste natuurkalender worden buiten de rode periode de overige perioden als oranje beschouwd.

Uitvoerbaarheid maatregelen

- Bij de invulling van de taakstellingen wordt uitgegaan van de zinvolheid van de maatregel. Indien ecologisch onderbouwd wordt dat de maatregel niet zinvol zal zijn wordt ze ook niet voorgeschreven. Daarnaast kunnen uitgangssituatie en uitvoerbaarheid van invloed zijn op de taakstelling. Daarbij gelden de volgende overwegingen:
    - Indien in de uitgangssituatie voorzieningen niet aanwezig waren en in nieuwe situatie kansrijke inpassing onmogelijk is kan de taakstelling worden aangepast.
    - Indien de taakstelling zou leiden tot een onredelijke concentratie van voorzieningen op een locatie is maatwerk mogelijk (uitwijken of aanpassing taakstelling).
    - Indien maar één gevel geschikt is (bv kopgevel) voor de uit te voeren maatregelen, zou de stapeling van taakstellingen leiden tot een concentratie van alle voorzieningen in die gevel. Dat is niet wenselijk; de capaciteit van de beschikbare gevel(s) is dan leidend.
  - Indien de (generieke) taakstelling vanwege bovenstaande redenen niet uitvoerbaar is gelden de volgende uitgangspunten:
    - Nagaan of opvang van mitigatietaak binnen 200 m is uit te voeren
    - Nagaan of maatwerk mogelijk is (bv delen spouw vrijwaren van isolatie of andere plus-factoren in de vorm van voedsel/groen/water)
  - Indien opvang binnen 200 m en/of maatwerk praktisch onuitvoerbaar of niet zinvol is, geldt dat wanneer de mitigatie > 10% afwijkt van de opgave:
    - De achtergebleven opgave wordt geregistreerd en zo mogelijk wordt gesaldeerd bij andere projecten waar de opgave makkelijker is te voldoen
    - De saldering geldt per standaard-gemachtigde (woningcorporaties) en voor de overige op gemeentelijk niveau
    - De opgave en saldering zal jaarlijks worden bijgehouden in het jaarverslag.
- In sterk afwijkende gevallen wordt ter goedkeuring contact opgenomen met bevoegd gezag.

Uitvoerbaarheid maatregelen bij monumentenstatus

- Daar waar voorgenomen mitigatie strijdig is met andere belangen zoals een monumentenstatus dient een andere passende oplossing gezocht te worden. Overleg daarover met de ontheffinghouder of bevoegd gezag is nodig
- Passende oplossingen bestaan uit maatwerk. Daarbij is te denken aan uitvoeren van mitigatie in het dak bv. via gierzwaluwpannen, al dan niet met achterliggende vleermuisverblijven. Ook kan gedacht worden aan los aan de gevel bevestigde duurzame (houtbetonnen) kasten aan de niet-zichtzijde van het pand of mitigatie in een naburig pand.
- De mitigatie moet bewezen functioneel zijn of beoordeeld.

Uitvoeringstermijn maatregelen

- De mitigatie dient geheel afgerond te zijn bij oplevering van de geplande werkzaamheden.
- In geval van sloop zonder directe bouwplannen kan de mitigatie uitgevoerd worden in gebouwen in de directe nabijheid of wordt de mitigatietaakstelling aangehouden tot uitvoering van nieuwbouw.

Datum
2 maart 2022

Zaaknummer
2021-003913

Blad
19 van 20

4. Wijzigingsvoorstel verbijzondering handelwijze particulieren

Het wijzigingsvoorstel betreft een beperkte aanpassing van de handelwijze bij particulieren. Ten eerste gelden ook hier de nieuwe natuurkalenders. Ten tweede gelden enkele praktische bepalingen t.a.v. het natuurvrij maken.

Annex Verbijzondering van de werkwijze bij particulieren

Stap 1 Vaststellen van kans op effect door ingreep (= stap 2a in tabel p.98)

Dit geschiedt in principe bij de omgevingsvergunningaanvraag door de wabo-ambtenaar, na ruggenspraak met ecooloog gemeente. Tabel 21 kan gebruikt worden.

Stap 2 Vaststellen kans op aanwezigheid beschermde soort (=stap 1 en 3a)

- a) Check bekende gegevens (SMP/NDFF) door ecooloog gemeente
- b) Check geschiktheid door ecooloog gemeente op basis van geschiktheidskaart en fysieke kenmerken na consultatie van (lucht)foto's en/of bezoek ter plaatse
- c) Indien aanwezigheid van soorten is uit te sluiten op basis van ecologisch inzicht dan volgt generieke opgave inhoudende dat er een verplichting is dat voor tenminste een van de soorten een voorziening getroffen wordt, waarbij vanuit de ecooloog een advies wordt afgegeven welke soort de voorkeur heeft
- d) Indien geen uitsluiting dan volgt dat ofwel gewerkt wordt buiten de kwetsbare periodes conform de natuurkalender(s) en/of natuurvrij maken, zie stap 3

Stap 3 Vaststellen werkbare periodes en te nemen maatregelen (= stap 2b, 2c, 3b en evt 3c)

Er wordt een voor de specifieke situatie opgesteld werkprotocol aangereikt over de te volgen werkwijze en te nemen maatregelen.

Dit protocol dient door de initiatiefnemer te worden geaccordeerd, daarin is opgenomen

- dat gewerkt wordt conform de natuurkalender(s) en dat natuurvrij gemaakt moet worden (met bepalingen over tijdsvensters en tussentijd tussen natuurvrij maken en uitvoering maatregelen)
- dat de initiatiefnemer meldt op het moment dat de natuurvrij maatregelen zijn uitgevoerd en bewijs aanlevert dat de natuurvrij-maatregelen zijn uitgevoerd (onderbouwd door foto's e.a.)
- dat de initiatiefnemer verplicht is voor minimaal één soort een voorziening aan te brengen (met advies voor voorkeurssoort)
- dat de initiatiefnemer steekproefsgewijs gecontroleerd kan worden op de uitvoering van de natuurvrij maatregelen

Datum

2 maart 2022

Zaaknummer

2021-003913

Blad

20 van 20

Stap 4 Verlenen machtiging van ontheffing

Indien akkoord verkregen is van de initiatiefnemer op het werkprotocol zal een beschikking worden afgegeven waarin de verplichting is opgenomen te werken volgens het protocol.

Stap 5 In omgevingsvergunning op laten nemen werken volgens SMP aan de hand van de bepaalde voorwaarden en gebruik van werkprotocol

Indien omgevingsvergunning aan de orde is wordt de machtiging (plus werkprotocol) als voorwaarde bij de verlening opgenomen.

Datum
2 maart 2022

BIJLAGE 1 TABEL MITIGATIE OPGAVEN (WIJZIGING VAN TABELLEN 19 EN 20 SMP)

GENERIEK =
MAATREGELEN DIE GELDEN BIJ REGULIERE WONING- EN GEBOUWAANPASSINGEN

soort	type verblijf	taakstelling woningen/gebouwen lager 3 m	taakstelling afzonderlijke grondgebonden woningen (t/m 2 woningen)	taakstelling rijtes- of geschakelde woningen (vanaf 3 woningen)	taakstelling gestapeld gebouw/flat tot 3-5 woonlagen	taakstelling gestapeld gebouw/flat v.a. 5 woonlagen	taakstelling overige panden
							(richtlijn)
gierzwaluw	nestplek	nyt	1 per woning	1 per woning	0,3 per gebouw	0,3 per gebouw (woningen tot 5 verd)	1 per 100 m2 bvo, mits > 3 m hoogte anders nyt
huismus	nestplek	1 per woning	1 per woning	1 per woning	0,3 per woning	0,3 per woning (woningen tot 5 verd)	1 per 100 m2 bvo
vleermuizen	kl. zomer/najaar tot 10 dieren (evt combi met kraamverblijf)	1 per woning	1 per woning	1 per woning	0,5 per woning	0,25 per woning	1 Per 100 m2 bvo
	gr zomer/najaar tot 25 dieren	nyt	nyt	0,1 per woning, wiskundig afronden, minimaal 1	1 per gebouw	2 per gebouw	0,1 Per 100 m2 bvo > 3m
	massawinterverblijf	nyt	nyt	nyt	2 per gebouw (evt in combi)	4 per gebouw (evt in combi)	ter beoordeling
	kraamverblijf (evt combi met gr zomerverblijf)	nyt	nyt	0,1 per woning, afronden naar boven, minimaal 1	2 per gebouw (evt in combi)	4 per gebouw (evt in combi)	0,1 Per 100 m2 bvo > 3m

NB indien onderste rij(en) dakpannen of boeiboorden toegankelijk worden gemaakt geldt uitgangspunt: 1 nestplek per meter

Datum

2 maart 2022

**MAATWERK =
EXTRA MAATREGELLEN TOV TABEL REGULIER SPECIFIEK GELDEND VOOR DE SOORT WAARVOOR MAATWERKMAATREGELLEN NODIG ZIJN (BIJ AANTASTING
VERBLIJFPLEKKEN)**

soort	type verblijf	taakstelling woningen/gebouwen lager 3 m	taakstelling afzonderlijke grondgebonden woningen (t/m 2 woningen)	taakstelling ~~rijtes-~~ of geschakelde woningen (vanaf 3 woningen)	taakstelling gestapeld gebouw/flat tot 3-5 woonlagen	taakstelling gestapeld gebouw/flat v.a. 5 woonlagen	taakstelling overige panden (richtlijn)
gierzwaluw (indien van toepassing)	kolonie	~~nvt~~	2 per woning (extra)	2 per woning (extra)	0,1 per woning (extra)	0,1 per woning extra (tot 5e verdieping)	1 per 100 m2 ~~bwo~~ (extra) mits > 3 m hoogte anders ~~nvt~~
huismus (indien van toepassing)	kolonie	2 per woning (extra)	2 per woning (extra)	2 per woning (extra)	0,1 per woning (extra)	0,1 per woning extra (tot 5e verdieping)	1 per 100 m2 ~~bwo~~ (extra) tot 6 m hoogte
vleermuizen (indien van toepassing)	massawinterverblijf	~~nvt~~	~~nvt~~	~~nvt~~	1 per gebouw (extra)	2 per gebouw (extra)	ter beoordeling
vleermuizen (indien van toepassing)	kraamverblijf	~~nvt~~	1 per woning	0,2 per woning, afronden naar boven	1 per gebouw (extra)	2 per gebouw (extra)	0,1 Per 100 m2 ~~bwo~~ (extra)